

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL.

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

Nr. 3469/1937.

† NICOLAE

Din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Iubitului cler și popor har și milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

CONVOCARE

În conformitate cu Art. 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm și prin aceasta declaram de convocată

ADUNAREA EPARHIALĂ A EPARHIEI NOASTRE

în biserica catedrală ortodoxă română din Cluj, pe *Dumineca a V-a după Paști, a Samarincii, adevă 30 Mai 1937, la ora 10 dimineata*, când se va sluji Sf. Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt, iar după aceasta va urma deschiderea Adunării.

Ședințele vor continua în sala festivă a reședinței episcopalești (Piața Cuza Vodă Nr. 3)

Cluj, la 11 Mai 1937.

† NICOLAE
Episcop

* * *

Art. 8. - Domnii deputați sunt rugați a se infățișa pe ziua deschiderii Adunării, sau în cazuri grave de împedecare, ași justifica în scris absența. - Cei prezenți sunt datori a participa la ședințele Adunării, a lua parte la lucrările ei, a primi alegerile și însărcinările date lor, dela cari numai Adunarea îi poate dispensa. - Concediu pe 3 zile poate da președintele, iar pe timp mai îndelungat numai Adunarea. Pe timpul absenței nu se dau diurne. Cererile de concediu se rezolvă îndată.

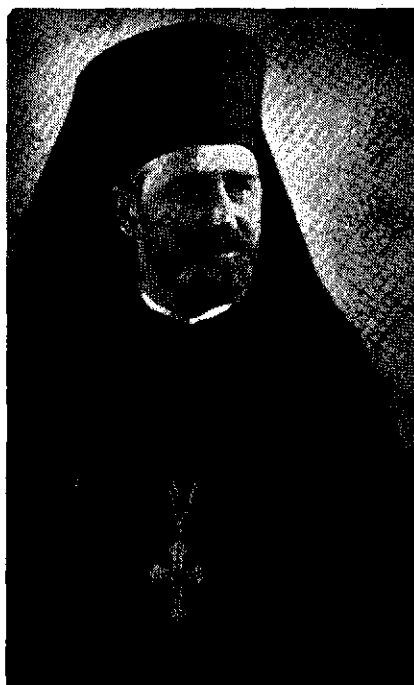
PRAZNICUL DELA ZLATNA

Cu ziua de Duminecă în 9 Mai și-a început P. Sfințitul nostru episcop o nouă etapă de deplasări la sate. Inceputul l-a făcut cu fruntașa noastră parohie Zlatna din jud. Alba. După ce în Vinerea din săptămâna luminată a luat parte la sfințirea bisericii dela mănăstirea Sâmbăta, împreună cu I. P. S. Metropolit al Sibiului, cu P. S. episcop Nicolae dela Oradea și P. S. arhieru vicar Dr. V. Stan, s'a întors Sâmbăta în 8 Mai la Alba-Iulia, unde P. C. protopop Al. Baba i-a pregătit o caldă primire în fruntea autorităților orașenești, a consiliului parohial și a enoriașilor din oraș. P. S. Sa a vizitat apoi catedrala încoronării și mănăstirea Sf. Ion Botezătoriu, cu mormântul răposatului episcop militar Dr. Ion Stroia. Seara a fost găzduit în reședința protopopească din oraș.

Duminecă dimineata, însoțit de P. C. consilier eparhial Dr. Seb. Stanca, prot. Ion Cioara

casierul consistorial, prot. Al. Baba și diaconul Anatolie Scurtu, precum și de domnii Dr. Ion Pop, Dr. Dumitru Bogdan, Gavril Crișan și D. Medrea din Alba-Iulia, a plecat pe Valea Ampoiului spre Zlatna. Trecând prin satele noastre a fost așteptat pretutindenea cu porți de verdeață și cu flori multe de poporul dreptcredincios îmbrăcat în haine de sărbătoare.

În Ampoița a fost primit de preotul Sabin Răcătau, în Mețeș de preotul Lucian Muntean, în Poiana de pr. Ion Dădărlat și de corul elevilor de școală condus de soția preotului, iar fiul licean a rostit o poezie ocazională. În Presaca venerabilul preot bătrân Ștefan Nicola, deși bolnav a ținut totuș să binevențe pe P. S. Sa, în Fețeș poporul ortodox în număr considerabil precum și preotul gr.-catholic cu credincioșii săi i-a făcut o frumoasă manifestație de respectuos omagiu, asemenea la Galați și Pătrânjeni.

P. S. Episcop Nicolae Colan

În pragul Zlatnei aștepta în frumoasele costume naționale ale acestui ținut întreaga organizație a șoimilor și șoimanelor de pe Valea Ampoiului sub conducerea dlui Ion Popa. Corul șoimilor și fanfara uzinelor a cântat cântece naționale, iar după ce P. S. Sa a fost întâmpinat cu cuvinte alese de către dl primpretor al plasei, șoimii și șoimanele s'au încolonat luând la mijloc mașina P. S. Sale până la biserică. Tuturor celor ce l-au binevențat în popasurile din drum P. S. Sa a găsit mereu cuvinte frumoase de răspuns și de îndemnuri creștinești.

La biserică ne-au așteptat preoții tractului protopopesesc în frunte cu P. C. Protopop Petru Popovici al Abrudului, care a salutat pe P. S. Sa. Aci erau adunate autoritățile comunei, Reuniunea femeilor ortodoxe și o mare mulțime de credincioși. După răspunsul P. S. Sale ne-am îndreptat spre biserică, unde s'a servit Sf. Liturghie arhierască cu asistența a 14 preoți din jur. La sfârșitul liturghiei P. S. Sa a înălțat o rugăciune pentru prosperarea Reuniunii femeilor ortodoxe române din Zlatna, cari îi făcuseră respectuasa invitație, precum și rugăciunea pentru odihna sufletului preotului luptător naționalist Emanuil Beșa. A rostit apoi P. S. Sa o impresionantă predică

„Priviți mâinile și picioarele mele și vedeți că duhul n'are carne și oase, cum vedeți că am Eu. Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și picioarele. Și încă necrezând ei de bucurie și mirându-se, le-a zis: aveți ceva de mâncare? Iară ei l-au dat o bucată de pește fript și dintr'un fagur de miere. Și luând a mâncat înaintea lor.“

Luca 24, 39-43.

pe înțelesul poporului mâncând dela evangelia din Dumineca Tomi.

A urmat în fine procesiunea la casa fostului preot ortodox al Zlatnei, Emanuil Beșa, unde s'a făcut desvelirea plăcii comemorative, executată de organizația șoimilor, ca semn de recunoștință pentru memoria acestui preot mucenic al ideii naționale. P. S. Sa a stropit placa cu apă sfințită, apreciind în cuvinte binesimțite importanța morală și educativă a acestui act. Au mai vorbit Păr. Ion Fodorean și dl Ion Popa aducând elogii memoriei răposatului.

Terminându-se actul festiv împreună cu serviciul religios familia preotului Beșa, doamna preoteasă văduvă cu vredniciei ei fii și fice, au invitat oaspeții la o mică gustare în casa consfințită acum memoriei unui mare luptător național.

În casa parohială a preotului din loc Gheorghe Popescu a primit apoi P. S. Sa recepția autorităților locale bisericesti și civile, a societăților culturale și pe reprezentanții cultelor minoritare, având pentru fiecare un cuvânt cald de răspuns și îndemn la pace, conlucrare și iubire de patrie.

În sala spațioasă a casei culturale s'a servit apoi o masă festivă la care a luat parte peste 200 de persoane. P. S. Sa a ridicat un cuvânt de omagiu pentru M. S. Regele. Au mai toastat P. C. Păr. protopop Petru Popovici, dl inginer N. Oghină, P. C. Păr. consilier Dr. Seb. Stanca, preot gr.-cat. Iosif Bogdan, dl primpretor Balomiri, fruntașul credincios țaran Ilie Iosif, care în accente de o impresionantă sinceritate a citit o poezie ocazională dedicată P. S. Sale și la urmă preotul din loc Gheorghe Popescu, care a mulțumit P. S. Sale și tuturor oaspeților pentru cinstea de care i-au învrednicit parohia în această zi.

După o zi binecuvântată de Dumnezeu cu frumuseța înviătoare a primăverii și o bogată sămănătură de evangelizare în această regiune, P. S. Sa, cu însoțitorii, s'a întors la reședință.

O DUREROASĂ MUSTRARE

În numărul trecut al ziarului nostru ne-am ocupat, cu neplăcere, de un fenomen bolnav în sânul Bisericii noastre: criticismul exagerat al clerului din Capitală.

Mărturisim, că întrebuițăm un eufemism, când vorbiam numai de „criticism“, deoarece ce de ani de zile un grup al preoților din București se complace într-o atitudine de permanentă agitație și regretabilă indisciplină față de conducerea supremă bisericească. Ilustrăm această conduită cu protestele deplasate, îndreptate din niște întruniri, împotriva noului Regulament întocmit de Sf. Sinod cu privire la numirea preoților.

În ori ce Biserică din lume, și la fel în cea ortodoxă, îndată ce într-o chestiune importantă s'a pronunțat autoritatea conducătoare, nu mai pot avea loc controverse din partea credincioșilor, și cu atât mai puțin proteste articulate de clerul parohial, acesta fiind obligat la conformare chiar prin rânduielile speciale ale ordinii canonice. Ele n'ar face decât să lovească în principiul autorității, și să ducă cu siguranță matematică — într'un timp nu prea lung — la răsturnarea situației de drept și anarhizarea organismului bisericesc.

Iată de ce Î. P. S. Patriarh Miron, penibil atins de noua ieșire a preoților din Capitală, a ținut să le aplice o mustrare necruțătoare, cu prilejul felicitărilor ce i-au prezentat a doua zi de Paști.

Le-a spus din capul locului, că deși le mulțumește pentru omagiile aduse, ele i se par numai vorbe de paradă, căci prin faptele lor din afară preoții desmint declarațiile ce i le-au fă-

cut. Și spre a dovedi aceasta, Înaltul Păstor continuă textual astfel:

„Dvoastră, preoții mei, fără să cereți nici un fel de permisiune, vă întruniți în ședință și protestați împotriva hotărârilor Sf. Sinod, care este cea mai mare autoritate a Bisericii. Ați pus în discuție Regulamentul pentru numirea preoților, care este făcut pentru asigurarea alegerii locurilor vacante, și v'ați crezut îndreptățiți să-l respingeți. Nu adică să formulați unele cuviincioase deziderate și să le aduceți la cunoștința Sf. Sinod, ci întrebuițați cuvinte tari cari denotă o lipsă completă de disciplină și o anarhie.“

„Eu am fost Ierarhul răbdător și cu inima largă. Nu merități un Chiriarh ca mine, blând, ci unul așa cum ați mai avut altădată, care să vă trateze cu asprime și să vă sancționeze la cea mai mică abatere disciplinară.“

„Atâta vreme cât nu veți fi pătrunși de maxima: ordo est anima rerum, până atunci n'aveți ce mai căuta la mine. Prefer să vie numai doi preoți, dar să fie sinceri. Amin.“

Așa a vorbit Patriarhul Bisericii: plin de amărăciune și de asprime, cum nu l-a auzit nimenea vr'odată.

Ne pare nespuse de rău, că a fost adus în situația dureroasă de a rosti un asemenea rechizitoriu, și că el a ajuns la cunoștința opiniei publice.

Se vede însă, că răbdarea biblică a Î. P. S. Patriarh a fost atât de mult tulburată prin ultimele manifestări ale clerului bucureștean, încât ea n'a mai putut fi stăvilită de nici o considerație.

În adevăr, de ani de zile, preoții din Capitală se lasă împinși de câțiva ambițioși rău inspirați, la acțiuni demagogice, cari au luat un caracter tot mai ofensiv împotriva Chiriarhilor. Contaminați de excesele democrației politice, bazată pe număr și îndrăzneală, preoții din cetatea lui Bucur au socotit că făcând uz de ele și în Biserică, îi pot impune reforme după gustul lor peste capul cărmuitorilor ei firești.

Deși noua organizație autonomă le asigură largi drepturi și posibilități de afirmare în cadrul instituțiilor bisericești, au preferat să se constituie în asociații profesionale, de unde să lupte zgomotos contra noii orânduiri legale și canonice a Bisericii.

Instigați de o seamă de doctrinari anticvați sau prezumțioși, ei vor în ruptul capului să se scape de autonomie, și să readucă Biserica din nou sub comanda civilă a Ministrului de culte. Cum în această tentativă se izbesc mai ales de împotri-

virea hotărâtă a Sf. Sinod, ei caută pe toate căile să-i facă dificultăți și să diminueze prestigiul membrilor săi.

Evident, că asemenea porniri slăbesc enorm disciplina canonică și autoritatea Bisericii.

De aceea Î. P. Sf. Patriarh Miron a fost nevoit să ia poziție, administrând preoților săi acel sever și grav avertisment.

Noi știm însă, că în Capitală se găsesc atâția preoți venerabili, merițioși și distinși, cari nu pot fi solidarizați cu devierile regretabile ale celor câțiva colegi ai lor, cari abuzează de firma „Asociației generale a clerului“.

Datoria lor este să intervină cu hotărâre pentru curmarea acestui spirit de frondă, și înlocuirea lui prin armonia binefăcătoare dintre Ierarhi și Clerul pastoral.

Toți cari privim din colțurile țării spre centrul ortodoxiei naționale, avem dreptul să sperăm în această revenire la ordinea și ascultarea pilduitoare datorită sf. noastre Biserici episcopale.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința preoților din prot. Huedin.

În acest an ea a avut loc în parohia Călățele la 11 Aprilie. La ora 8 dimineața toți preoții s'au mărturisit, apoi un sobor în frunte cu păr. prot. Aurel Munteanu, au oficiat sf. Liturghie, la sfârșit a predicat pr. A. Nicoară-Rișca. Apoi s'a slujit un parastas în memoria Arhierilor Andrei, Ioan și Nicolae și a preoților decedați de curând Tr. Gal și V. Peter. După invocarea „Duhului sfânt“ păr. prot. prin o cuvântare însuflețită deschide conferința de primăvară a preoților, care se continuă apoi în casele parohiale. În cuvântul de deschidere arată stadiul în care se găsește protopopiatul în privința caselor proto-

popești și posibilitatea eventuală de a dobândi dela Ministerul de finanțe, casele unde este situat de prezent oficiul protopopesc.

După ce trece în revistă toate realizările din trecut, cari aduc o merită laudă neobositului protopop A. Munteanu, vrednice de relevat: zidirea bisericii din Huedin, improprietărea parohiilor și zidirea alor aproape 20 biserici în tract, își aduce aminte și de preoții decedați Traian Gal și Virgil Peter, dorindu-le odihnă.

Se alege biroul, cu membri verificatori pr. Teodor Toader și pr. Dumitru Păltineanu, iar secretar pr. Petru Pop. Urmează apoi verificarea temelor: Cauzele concubinului și mijloacele de combatere. Fiindcă obiectul

FOILETON

Vechiul Testament și creștinismul.

Da, admitem și noi un evoluționism, care însă nu esclude descoperirea divină, ci se desfășoară în cursul ei. Dumnezeu în descoperirea adevărilor supranaturale ține cont de aptitudinile spirituale ale omului, de a și le putea însuși. Revelația urmează o linie ascendentă, dând omului fiecărei epoci, numai adevărurile asimilabile.

Astfel religia Vechiului și Noului Testament, nici nu este un produs natural al spiritului omenesc, dar nici n'a căzut din cer de-odată, ca o piatră meteoritică.

În cărțile sf. Scripturi se reoglindește evoluția vie istorico-religioasă a multor secole...

Evoluționism și istorie a religiunii nu trebuie concepute aprioristic în senz ateist. Precum pentru științele naturale încă demult s'a pus problema: creațiune și evoluție, sau evoluție fără creațiune, și aci dilema trebuie să fie: revelație și evoluție, sau evoluție fără revelație.

Hristos a comparat împărăția lui Dumnezeu cu un grăunte de muștar, care se desvoltă într'un pom, în ale cărui crengi se adăpostesc pasărilor cerului și cu o bucățică de aluat, pe care gospodina îl ascunde în câteva măsurii de făină, până ce dospește întreagă cantitatea de făină. Deviza „Revelație și evoluție“ corăspunde integral și concepțiilor vechi creștine privitoare la desvoltarea religiunii. (Dr. Norbert Peters „Die Religion des Alten Testaments“ p. 115 cf. Esser-Mausbach „Religion Christentum Kirche“, vol. II, Kempten 1923).

Acelaș provocându-se în special la Vechiul Testament spune în continuare: „Pentru timpul Vechiului Testament faptul este și mai evident. Căci în timp ce în Noul Testament revelația în apostoli apare încheiată, aci este dată și o lărgire pedagogico-măntuitoare a cadrului. O propășire obiectivă a comorii de idei revelate, la noii purtători ai revelației — deci în nici un caz nu este exclusă, dinpotrivă de mai înainte presupusă, precum rezidă de altfel și în conștiința vie a bărbaților inspirați ai Vechiului Testament.“

Prin descoperirea divină în israil curg noi puteri. Ideile pline de puteri creiatoare, deci nu se nasc prin evoluție, ci sunt sămănate ca germeni

vii prin revelația divină în pământul poporului israil și înmulțite în cursul istoriei revelației...

Factorii evoluției religiei Vechiului Testament sunt continuul impuls al revelației și puterea internă a ideilor religioase. Aceștia în activitatea lor sunt însă dependenți de soarta externă a poporului ales și în legătură cu aceasta, de influința culturală a lumii înconjurătoare. Istoria lui Israil explică religia lui, și religia lui explică istoria, care începe abia cu religia lui (ibid. p. 115—116).“

Încheie cu următoarele: „Toate încercările de a explica pe cale naturală (religia Vechiului și Noului Testament), au dat faliment. Cine nu voește, nu poate fi mulțumit cu un lipsit de mângâiere ignoramus, și este astfel silit să accepte ca un apostulat al minții explicarea credinței, a revelației divine și accesoriilor ei în acele fapte constatate și resunoscute de istorie.“

Klio înmoae condeiul, filozofia atee poate spune numai: „fapte inexplicabile!“ Filozofia theistă strigă cu bucurie: „lumina lui Dumnezeu și puterea lui Dumnezeu“ (ibid. p. 114).

„Pe cât este de falsă părerea raționalistă, că chiar și cea mai superioară presupusă revelație, este numai un simplu produs al culturii omenești

temei de față, care a fost lucrată de toți preoții are o importanță deosebită, membrii conferinței propun ca să se institue o comisie care să extragă păreriile preoților din lucrări și să se supună apoi ulterior spre însemnare în Procesul-verbal al conferinței care se va înainta Ven. Consiliu Eparhial.

După Vecernie preoții Cosma și Brișan au ținut conferințe pentru popor în biserică despre Rugăciune și post.

Cu ocaziunea conferinței din Călățele a fost introdus în postul de capelan cu drept de succesiune nou hirotonisitul preot Teodor Țiboca, licențiat al facultății de teologie dela Cernăuți, pe lângă socrul său veteranul preot Cornel Condor. Împreună cu frăția sa a fost recomandat și pr. Dumitru Comșa din Huedin.

Pr. PETRU POP-Păniceni.

*

Conferința de primăvară a preoților din protopop. Luduș.

S'a ținut în ziua de 23 Aprilie a. c. (Sf. Gheorghe) în parohia Valea-Largă, cu următorul program:

Cu o zi înainte de conferință s'au prezentat în parohie, preoții: Ioan Moldovan-Petrilaca și Ioan Velțan-Chinciș, servind dim. la ora 8 utrenia urmată de sf. Liturghie, la sfârșitul căreia s'au împărțit elevii de școală.

La ora 2 d. m. Vecernie cu predică de pr. Ioan Velțan despre „Sf. Taină a Mărturisirii.”

Fiindcă aceasta parohie este una dintre cele mai contaminată de sectari, numărând aceștia vre-o 600 suflete s'a recurs la citarea și explicarea textelor referitoare la taina „Mărturisirii.” Astfel se citează:

Din Vechiul Testament:

Levit. Cap. XVI. 21, 26, 34. Numeri V. 6, 7. Nemia IX. 6. Ps. 31, 5. Pilde XVI. 3. XXVIII. 13.

Din Noul Testament:

Mateiu: III. 6. XVI. 19; Luca XVIII. 13; Ioan XX. 21, 22, 23. Epist. I. Ioan I. 9; cu cari combate

marea greșală a sectarilor că: mărturisirea ar fi numai o invenție preotească și fără nici o bază în sfânta Scriptură.

A urmat apoi mărturisirea credincioșilor. Mărturisire grea pentru preot dar plăcută. Era grea pentru că aproape fiecare credincios se înfățișa cu o mulțime de întrebări și învățături sectare, cărora trebuia să le găsești imediat răspunsurile sigure, adevărate, concise și convingătoare. Și era plăcut pentru că ni se dădea posibilitatea de a sta de vorbă cu oameni dubioși în credință, pe cari asemenea unui far trebuia să-i reîntorci și să le luminezi calea spre mântuire prin Biserica noastră strămoșească.

În dimineața zilei conferinței, încă dela ora 6 dim. se continuă cu mărturisirea. La ora 9 Ceasurile și Liturghia înainte sfințită, în sobor cu predică de pr. Gheorghe Giurgiu-Fărău, despre taina sf. „Cuminecături.” Predica a fost de model și declarată de conferință de foarte bună.

Preoții, cari s'au mărturisit încă înainte de începerea slujbei se împărțesc cu Sf. Trup și Sângele Mântuitorului, urmați de peste 200 de credincioși din parohie și satele din jur.

Păr. protopop R. Popa, cu biblia în mână din fața sf. altar înfățișează credincioșilor o mulțime de învățături creștinești combătând cu multă pricepere diferitele învățături sectare.

Citează și explică textele: Epist. II. Petru 1, 20, 21, 2, 1, 2, 3, 10, 14, 15, 21.

Urmează ședința intimă unde P. On. D. protopop R. Popa, comunică mai multe ordine venite dela Sf. Episcopie. Iar păr. Ioan Todea citește referatul asupra temei „Concubinatele, cauzele și mijloacele de combatere” scoțând din lucrările preoților o mulțime de soluții potrivite combaterii acestui flagel.

La ora 4 Vecernie cu predică de pr. Vasile Nistor-Sâmbenedic despre taina „Sf. Maslu” la sfârșitul căreia se administrează mai multor bolnavi „taina sf. Maslu.”

În concluzie: părerea mea, bazată pe informațiile primite și observările făcute asupra sectarilor din Valea-Largă este că: *primejdia sectarilor* din aceasta parohie, pentru biserica noastră, nu este chiar așa de înspăimântătoare după cum se credea.

Și iață de ce:

1. Preotul este la datorie și muncește mult pe acest teren.

2. Sectarii sunt împărțiți în 4 tabere, cari nu se prea simpatizează.

3. Au început trecerile dela o sectă la alta, semn că: haosul, neîncrederea și nemulțumirile dintre ei îi frământă și îi neliniștesc.

4. Avem cateva cazuri de revenire la Biserică.

După o discuție cu unul, îmi zicea: „Părinte, recunosc că de când m'am depărtat de Biserică, sufletul mi s'a răcit și este totdeauna gol și

simt că-mi lipsește ceva, vreau să-mi mărturisesc păcatele și să-mi faci o slujbă pentru iertarea păcatelor mele și așa să mă reîntorc la sf. Biserică.” Și din aceștia cred că am mai găsi la Valea-Largă.

Cu toate acestea însă pentru combaterea lor trebuie întocmit un plan bine chibzuit, făcându-se apel la câțiva sectologi de ai noștri, apoi F. O. R. ar putea face extrem de mult. Să se inundeze comuna cu broșuri anumite pentru acest scop. Să se trimită bibliotecii parohiale câteva exemplare din exegeza Noului și Vechiului Testament pentru a se da spre citire credincioșilor. Și câte alte mijloace nu am găsi, cari toate nu reclamă decât o mică oboseală și câteva mii de Lei — cari oricum si de oriunde, dar trebuiesc găsiți și jertfiți.

Pr. IOAN VELȚAN-Chinciș.

INFORMAȚIUNI

Zece Mai în Cluj. Și anul acesta a fost prăznuită ziua istorică a vitejiei și vredniciei românești cu un fast deosebit. Dimineața la ora 10 s'a făcut în Catedrală doxologia de către P. S. Episcop Nicolae Colan, asistat de un ales sobor de preoți. Erau de față capii tuturor autorităților civile și militare, numeros public intelectual. Cuvântarea ocazională despre importanța zilei a fost rostită cu elan de către păr. Dr. I. Vască rectorul Academiei Teologice.

La ora 11 a avut loc parada defilării în fața Catedralei, primită de către dl gen. Florescu, comandantul corpului 6 de armată, și de reprezentanții celorlalte instituții în frunte cu P. S. Episcop Nicolae. Felul cum s'a prezentat armata a fost impresionant. În cursul defilării avioane militare făceau evoluțiuni deasupra Clujului.

După masă a avut loc la Teatrul Național un festival bogat pentru tinerimea școlară și marele public, iar seara s'a făcut retragerea cu torțe. A fost o zi de adevărată mândrie și încredere în destinele românești.

Adunări eparhiale. Arhiepiscopia Sibiului și episcopia Aradului au convocat în anul acesta adunările eparhiale, cu abatere dela termenul legal, pe Dumineca Tomii. Aceasta, după cât suntem informați, spre a înlesni I. P. S. Chiriarhi obligațiunea de a-și căuta sănătatea la băile din străinătate.

Amândouă adunările s'au desfășurat în cea mai bună ordine, luându-se cunoștință de activitatea intensă și rezultatele rodnice din anul trecut. I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan a profitat de festivitățile comemorative în cinstea lui P. Cosma, spre a vorbi, în cuvântarea de

— tot de atât de adevărat este că revelația urmează o evoluție analogă, civilizației omenești. Nu deodată îi sunt date omenirii adevăruri pe cari nu le poate cuprinde, și dispoziții religioase ne la timpul potrivit, ci observăm o istorie a revelației înaintând paralel cu progresul culturii omenești. Pe încetul descoperirea divină apare tot mai lămurită, întocmirile religioase se alipesc de obiceiuri și concepțiile naționale, s'ar putea spune abia după ce omenirea a fost coaptă îndeajuns, după ce în imperiul roman a fost pregătit terenul, apare ultima și cea mai înaltă descoperire: Iisus Hristos... Dumnezeu descoperire oamenilor adevărurile supranaturale treptat, amăsurat trebuințelor și capacității lor de a le primi” (Dr. Gutberlet „Lehrbuch der Apologetik” vol. II, ed. 3. Münster, 1904, p. 16).

În concluzie: ambele principii dela care pornește liberalismul teologic, în fața realităților istorice și în fața logice obiective, cad. Sistemul inspirat din ele, nu este istorico-critic precum îi place a se numi, ci aprioristico-evoluționist. I se ia astfel și mângâierea de a se considera științific.

b) *Combaterea sistemului liberal de cercetări și argumentare.*

Nu mai puțin eronat este sistemul de cerce-

tări inspirat din amintitele principii liberale. Pe nedrept se numește istorico-critic. În realitate este pur critic, o critică exagerată, tendențioasă, destructivă.

„Cercetarea științifică istorico-critică a sf. Scripturi nu însemnează negarea originii și caracterului ei divin, din contră are să dovedească importanța ei ca depozitar autentic al revelației divine, împotriva „criticei negative”, care contestă universalitatea creștinismului, posibilitatea și realitatea minunilor, istoricitatea descoperirii supranaturale și în special Dumnezeirea lui Hristos” (v. M. Buchberger, op. cit. v. II, p. 289).

Critica științifică este mijlocul indicat de a distinge adevărul de neadevăr, ceea ce este demn de crezare, de ceea ce este nedemn. În istorie deg. este, ceea ce trebuie să fie observarea atentă și experiența în cercetările asupra naturii. Critica pentru orice minte sănătoasă, nu este ea însăși un scop, ci numai un mijloc, pentru cunoașterea adevărului în orice domeniu am aplica-o. Orice supra apreciere, sau desconsiderare a ei, înseamnă o deplasare riscată.

Aplicând metoda critică în lămurirea sf. Scripturi, ea trebuie să ne aducă numai foloase în cu-

noașterea adevărului revelat.

Adevărul este unul și același. Ceeace ne-a descoperit Dumnezeu nu poate fi contestat de critică.

În acest sens ea este îndreptățită, chiar necesară pentru lămurirea afător probleme cari se pun în legătură cu autorii, sf. Scripturi, timpul când au scris, împrejurările și scopul urmărit. Biserica o aprobă. Azi nu este teolog, care în cercetările sale asupra sf. Scripturi, să nu o folosească.

În opoziție cu această critică sănătoasă, stă critica negativă, uzitată în teologia liberală.

Prin uzurpare de drepturi poartă numele de critică, după ce pornește dela un principiu al negației, a tot ceea ce istoricește s'a dovedit a fi realitate. Abaterile, cari o desbracă de orice caracter științific sunt 3 și anume:

1. Credința în exclusiva putere documentară a așa numitelor criterii interne. 2. O dublă atitudine față de izvoarele istorice profane și istorice biblice. 3. O principală contestare anticipată a revelației divine.

Stăruind numai puțin asupra acestor abateri vom putea verifica toată absurditatea metodei.

(Va urma).

Prof. L. G. MUNTEANU

deschidere, despre opera vastă și binefăcătoare a acestui mare fruntaș al Românilor din Ardeal.

Înaltul Ierarh a relevat și progresul spiritual al Arhiepiscopiei, datorită pastorației Clerului și concursului prețios al mirenilor dela FOR, Oastea Domnului, Soc. Sf. Gheorghe, Soc. ortodoxă a femeilor, etc.

Comemorarea lui Part. Cosma. În ziua de 9 Mai a avut loc la Sibiu comemorarea lui Partenie Cosma, de către organizațiile noastre bisericesti, culturale și economice. Solemnitățile s'au desfășurat în cadre mari și în prezența unui public ales din toate unghiurile Mitropoliei. După parastasul din Catedrală oficiat chiar de către I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, s'a făcut un pelerinaj la mormântul marelui defunct, unde a vorbit dl. I. Vătășan directorul Albinei; la amiazi masa frățască în Hotel Boulevard, iar la ora 6 p. m. festivalul în aula Academiei Teologice. A vorbit înălțător I. P. S. Mitropolit Nicolae, zugrăvind portretul lui P. Cosma. Au mai luat cuvântul dd. I. I. Lapedatu în numele Băncii Naționale, Dr. I. Beu în acela al Albinei, V. Bologa în al Astrei, T. Păcescu în numele guvernului, A. Boiu în al Senatului și Aurel Vlad din partea Solidarității.

† **Viorica Ludu.** Luni, în ziua de 10 Mai, a fost dusă pe drumul veșniciei, dsoara Viorica Ludu, fiica pâr. consilier eparhial Andrei Ludu. În capela cimitirului central, slujba a fost săvârșită de P. C. preoți Dr. Seb. Stanca, cons. eparh., protopop Nicolae Vasiu, preoții A. Mușat, Ion Goron, Gavril Relea, I. Nicoară și diaconul Vasile Bogdan. Cântările funebre le-a executat corul Academiei Teologice. Un public numeros era de față în frunte cu P. S. Episcop Nicolae Colan. Panegiricul l-a rostit pâr. prot. N. Vasiliu, umezind ochii tuturor prin duiosia imaginilor înflorite în cari a încadrat chipul fecioarei adormite așa de timpuriu. A fost un picur de mângâiere în durerea nemărgenită a părinților, cari au pierdut o inimă delicată și un suflet virtuos, ce încântă cuibul familiar și trezia simpatii pretutindeni. De acum ea va cânta cu îngerii din ceruri, pentru slava Domnului și ocrotirea celor rămași în jale fără nume.

Bucureștii, port la Dunăre. Dumineca trecută a avut loc deschiderea „Lunei Bucureștilor” în cadrul unor festivități deosebite. M. S. Regele Carol II-lea și-a exprimat satisfacția pentru înfăptuirile noi realizate de primăria Capitalei, în timpul din urmă, cari vor duce în scurtă vreme la transformarea Bucureștilor în port la Dunăre. În adevăr asanând lacurile Herăstrău, Floreasca,

Băneasa adâncind albia râului Colentina și aducând aici printr'un canal o parte din apa Ialomiței, se creiază un râu nou. La eșirea lui din București se va vărsa în Dâmbovița, ce va fi adâncită și ea. De aici un canal nou tăiat la Oltenița, va lega Capitala cu Dunărea, realizând portul București. Două treimi din lucrările acestei opere mari sunt terminate, grație vredniciei inginerilor noștri, cari au dovedit că sunt la înălțimea celor din Apus. Astfel în curând vom avea bucuria de a sărbători una din cele mai strălucite izbâzi ale tehnicii românești, vrednică de cea eternizată în portul celebru dela Cernavodă.

Lupta contra Vaticanului. Germania lui Hitler continuă cu energie acțiunea ei împotriva Papalității, care vrea să zădărnicească idealurile național-socialiste. Reichul își propune să difuzeze prin toate stațiunile de radio germane desbaterile proceselor intentate pentru delict de moravuri împotriva unor preoți și călugări catolici.

Ziarele dând pe față planul unei vaste acțiuni de propagandă împotriva bisericii, înșiră pe larg condamnările pronunțate de curând în Renania, împotriva unor clerici. Prin violența termenilor, ofensiva pornită acum pare să depășească toate acțiunile de până în prezent.

Intenția conducătorilor național-socialiști este ca servindu-se de anumite procese de drept comun, să exercite o presiune asupra Vaticanului.

Șoimiada IV-a. La Dumineca Tomii s'a desfășurat în comuna Aschileu-mic din jud. Cluj. Șoimiada IV. organizată de societatea „Șoimii Carpaților”. În prezența unui public select din Cluj, în frunte cu dl gen. Florescu, comandantul corpului de armată, și a unui număr de peste 8000 săteni, s'au putut admira prestațiunile sportive ale câtorva mii de tineri țărani și țărance, cari au dovedit un remarcabil spirit de disciplină. La sfârșit un cor monstru de 1500 persoane a încălzit publicul cu o serie de cântări naționale. A impresionat adânc prezența țărănilor în costume românești, una din cuceririle cele mai de seamă în aceste ținuturi, furate de portul unguresc. Prof. Iuliu Hațieganu, supranumit tribunul Șoimilor, îndeplinește o strălucită operă națională, pentru care n'avem destule cuvinte de laudă. O mențiune onorabilă se cuvine și doctorului T. Spârchez, secretar general al Șoimilor, neobosit în secundarea șefului său.

Hitler la index. Un ziar catolic bine informat anunță, că la Vatican se va lua în discuție punerea la index a cărții lui Adolf Hitler: Mein Kampf (lupta mea). Aceasta pentru a împiedica pe germanii catolici de a mai citi o operă socotită primejdioasă pentru concepția lor religioasă. La fel a procedat Vaticanul în 1934 și

cu faimoasa carte Mitul sec. XX. scrisă de Alfred Rosenberg, doctrinarul filozofiei național-socialiste. Rămâne de văzut cum va răspunde Hitler la această provocațiune a Sf. Scaun.

Un trib de muți. Ziarele relevă ca o uimitoare curiozitate faptul descoperirii unui trib de indieni din ținuturile sălbatice ale râului Amazon, care nu știe vorbi nimic. Expediția științifică engleză, care a dat peste acești oameni unici în felul lor, a fost frapată de mutismul lor, deși se pare că nu suferă de nici un defect fiziologic. Înțelegerea cu ei s'a făcut, evidente, prin semne, în cari de altfel indienii sunt adevărați maștrii. Iată, câte surprize mai rezervă științei pământul lui Dumnezeu.

POSTA REDACȚIEI

Pr. I. Velțan Chinciș. Vă înșelați. Raportul d-Voastră s'a publicat în nr. 29—30 din anul trecut al ziarului nostru. Cel trimis acum, apare în numărul de față.

Pr. A. N. în B. Ne pare rău, dar nu putem publica decât articole scurte (3—4 pagini), scrise citeț pe sferturi de coală. Preferăm subiecte din viața parohiilor și experiențele pastorale, în locul articolelor de doctrină, pentru cari la țară lipsesc bibliotecile științifice.

V. D. în M. Dacă vreți să apară la timp dările de seamă despre conferințe și cercuri religioase, trimiteți-ne manuscrisul îndată după încheierea lor. Și cât mai scurt, mărghinindu-vă la fapte și concluzii.

Consil. parohial ort. rom. Tâmașa

Nr. 20/1937. (15) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ortodox român din Tâmașa jud. Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație publică *continuarea lucrărilor la noua zidită biserică* — aflătoare sub acoperiș — conform planului și devizului întocmit de decedatul antreprenor Gh. Vidican, și aprobat de Vener. Consiliu eparhial ort. rom. din Cluj, cu Nr. 1709 din 9 Martie 1937, și invită pe cei interesați ca până la 23 Mai a. c. să-și înainteze oficiului parohial Tâmașa oferte în scris pe lângă un vadiu de 10% dela suma devizului de 164.728 Lei, fie în numerar, fie în hârtii de valoare.

Licitatiia se va ținea la 23 Mai a. c. ora 2 p. m., în localul școlii primare din Tâmașa.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea, fără considerare la prețuri, aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanție morală și materială.

Parohia nu supoartă nici un fel de spese pentru deplasarea concurenților.

Tâmașa, la 25 Aprilie 1937.

Andrei Măgurean, Ioan Crăciun,
paroh, preș. epitrop I.

Nr. 197—1937.

Văzut. Ioil Ghiurițan, protopop.

Oficiul paroh. ort. rom. Apahida

Nr. 77/1937. (16) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Apahida jud. Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație publică *zidirea noii biserici*, conform planului și devizului aprobat de Veneratul

Consiliu eparhial din Cluj, sub Nr. 2420 din 1937, și invită pe cei interesați, ca până la 30 Mai a. c. ora 12 a. m. să-și înainteze Consiliului parohial oferte în scris, închise și sigilate.

Licitatiia se va ține în aceeași zi (30 Mai) la ora 2 p. m., în cancelaria oficiului parohial ortodox român din localitate.

Ofertele vor avea în vedere următoarele două cazuri:

1. Dacă va da parohia întreg materialul transportat pe șantier? Sau

2. Dacă parohia va da numai materialul ce-l are la dispoziție azi, iar restul va fi procurat de antreprenorul respectiv, făcând transportul dela gara din loc tot parohia?

Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare, libele de bancă acceptabile sau imobil liber de sarcini, de 6% din prețul devizului care este de Lei 854.541.—.

Planul și devizul precum și condițiile speciale de executare se pot vedea zilnic la oficiul parohial ort. rom. din Apahida.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința zidirea bisericii, fără considerare la prețuri și condiții, aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanță și soliditate.

Epitropia nu suportă spesele de participare la licitație.

Antreprenorul căruia i se va încredința lucrarea va avea să suporte și prețul planului și devizului.

În cazul când prima licitație nu se va putea ține din cauza lipsei de concurenți sau din alte motive, atunci licitația se va ține din nou peste 8 zile adecă la 7 Iunie, la aceeași oră și în aceleași condițiuni.

Apahida, la 1 Mai 1937.

Ioan Lazar, Samoilă Dindia,
paroh. epitrop.

Văzut. Nicolae Vasiliu, protopop.

Nr. 247/1937. prot. (11) 3—3

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia Herepea cu filia Ozd, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială și grădină cu dependențe gospodărești.
3. Sesiune parohială 27 iug. în parohia materă și 10 iug. în filia Ozd. Total deci 37 iug.

Onorariile stolare îndatinate.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele de lipsă, se vor înainta oficiului nostru protopopesc în termenul fixat.

Candidații vor prezenta și act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Candidații, cu prealabila noastră încunoștințare, se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Luduș, la 10 Aprilie 1937.

În înțelegere cu consiliul parohial din Herepea.

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.